

Cultuurhistorische waardestelling

Vegetarisch woonpark Ommershof

Graaf van Rechterenweg 40a-m en 42-54 / Ommershoflaan 1-27 en 35a-p, Oosterbeek

De Onderste Steen
Broerdijk 15
6523 GM Nijmegen
tel. 024-6635956 / 06-28321525
info@onderstesteen.com
www.onderstesteen.com

Object

Vegetarisch woonpark Ommershof

Adres: Graaf van Rechterenweg 40a-m en 42-54 / Ommershoflaan 1-27 en 35a-p,
Oosterbeek

Status: geen

Bouwjaar: 1956-2005

Opdrachtgever: o.a. Stichting Vegetarisch Centrum

Architecten: J. Grijpma en A. Vogels, Oosterbeek (1964-1969); Architectenburo Alex Vogels, Doorwerth (1978); Buro voor ruimtelijke ordening en architectuur T. Zondag BV. (J. Bakker), Hoogeveen (1988); Alynia Vermeer Architecten (1997-1999); Architectenbureau Naaldwijk (2003-2005)

Uitvoering: W.H. Gerritsen en Zn., Heelsum (1964-1969); Betonwarenindustrie 'Weurt' (garageboxen, 1968)

Oorspronkelijke functie: seniorenwoningen

Huidige functie: seniorenwoningen

Bezocht: 8 november 2024

Uitvoering

De Onderste Steen, drs. M. Kruidenier

Broerdijk 15

6523 GM Nijmegen

Opdrachtgever

Bewonersvereniging 'Vegetarisch woonpark Ommershof'

p/a Ommershoflaan 35

6861 CH Oosterbeek

Inleiding

Tussen de Graaf van Rechterenweg, de Karel van Gelderlaan, de Ommershoflaan en de Oranjeweg in Oosterbeek bevindt zich voormalig landgoed Ommershof. Op het terrein staat sinds 1969 Felixoord, het enige vegetarisch zorgcentrum van West-Europa. Rondom Felixoord bevindt zich een park van ruim zes hectare, waarin zich 33 bungalows en 14 appartementen van verschillende typen en grootten bevinden. Deze seniorenwoningen vormen tezamen Vegetarisch woonpark Ommershof. Zowel Felixoord, als Vegetarisch woonpark Ommershof, is eigendom van *Woonzorg Nederland* (WZN).

Woonzorg Nederland is van plan om de bungalows te renoveren en te verduurzamen. Een deel van de oudere bungalows zal worden afgebroken en worden vervangen door nieuwbouw. *Bewonersvereniging 'Vegetarisch woonpark Ommershof'* staat kritisch tegenover de sloopplannen en is van mening dat een keuze voor wél of geen sloop niet alleen moet worden gebaseerd op economische en praktische motieven, maar dat ook naar andere factoren gekeken moet worden. De bewonersvereniging heeft dan ook aan architectuurhistorisch onderzoeks- en adviesbureau *De Onderste Steen* uit Nijmegen gevraagd om te onderzoeken of op Vegetarisch woonpark Ommershof ook cultuurhistorische waarden aanwezig zijn. Dit rapport is het resultaat van het onderzoek.

Opzet

De bebouwing van Vegetarisch woonpark Ommershof dateert uit de periode 1956-2005. Het gros van de woningen kan worden gerekend tot de periode die wordt aangeduid als 'Post 65'. De waardering voor de architectuur van na 1965 is nog betrekkelijk recent en wordt niet overal nog ten volle gedragen. Recente initiatieven van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Bond Heemschut moeten leiden tot de nodige kennis en de daarop mogelijk voortvloeiende bescherming.¹

De in dit rapport gehanteerde onderzoeksmethode is gebaseerd op de werkwijze van de RCE en eerdere ervaringen die het bureau *De Onderste Steen* de laatste 25 jaar heeft opgedaan. Het rapport is samengesteld op basis van archief- en literatuuronderzoek en veldwerk ter plaatse, waarbij het interieur van de woningen niet is bezocht in verband met redenen van privacy. Van de oudste bungalows (1956) zijn in het pandenarchief van de Gemeente Renkum geen bouwtekeningen aangetroffen. Het onderzoek heeft zich voorts alleen gericht op de bungalows en appartementsgebouwen; Felixoord (Ommershoflaan 35) valt buiten het onderzoek.

Na een korte inleiding over het gebied en de totstandkoming van het complex zullen de cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden worden besproken. Ook zal aandacht worden besteed aan aspecten zoals gaafheid en zeldzaamheid. Het rapport eindigt met een conclusie / aanbevelingen en enkele bijlagen (gebruikte bronnen / herkomst afbeeldingen).

Drs. Michiel Kruidenier
Nijmegen, 12 december 2023

¹ Zie: Abrahamse, J.-E., F. Altenburg, M. van Bers, e.a., *Post 65. Nieuwe perspectieven tussen welvaart en weerstand. Rapportage verkenning Post 65*, Amersfoort 2019 en Baalman, D., *Nederland aan het eind van een millennium. Bouwen en ordenen 1965-2000*, in de: Heemschutserie, Amsterdam 2018.

Historie

Villa Ommershof

In 1911 kocht de heer Hendrik Hester Constantijn Castendijk (1864-1935), directeur van de Standaard Hypotheekbank in Rotterdam, *'diverse percelen grond en weg met alle zich daarop bevindende boomen en gewassen, gelegen onder de gemeente Oosterbeek (...) ter gezamenlijke grootte van zes hectaren, zeven en twintig aren en veertig centiaren'*. Dit gekochte land was afkomstig uit de nalatenschap van mr. Godert Willem Graaf van Rechteren van Appeltern (1841-1902), de naamgever van de Graaf van Rechterenweg. De koopsom van het land bedroeg fl.20.000,-. Op het terrein werd een villa gebouwd, genaamd 'Ommershof', waarvan de eerste steen werd gelegd op 20 maart 1919, door zijn moeder Cornelia Johanna Antonetta Castendijk-Den Brandt (1835-1920).²

Villa Ommershof, jaren '20.

Kaart van Oosterbeek, J. Benier, 1925 (detail), met in de cirkel villa Ommershof. Rechts daarvan ligt Instituut Berg en Dal. De Karel van Gelderlaan is hier nog Steinweg geheten.

² De eerste steen schijnt nog steeds in bezit te zijn van Felixoord.

Stichting Vegetarisch Centrum

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd in en rond het gebied hard gevochten.³ In 1950 verkocht de 'NV. Maatschappij tot exploitatie van onroerend goederen Ommershof' het landgoed. Een strook grond langs de Karel van Gelderlaan, met daarop de voormalige tuinmanswoning (Karel van Gelderlaan 2), werd aangekocht door de Gemeente Renkum. Een ander deel ter grootte van vijf hectare, met daarop de villa (destijds Graaf van Rechterenweg 50), werd via een makelaar verhuurd aan de Stichting Vegetarisch Centrum, met als optie om het na twee jaar te kopen. Deze stichting was in 1948 in het leven geroepen door Johan H. Bolt en een aantal anderen, met als doel om een tehuis voor oudere vegetariërs op te richten. De stichting had begin 1950 al het naastgelegen perceel (destijds Graaf van Rechterenweg 42) gekocht; een terrein ter grootte van één hectare, met daarop een leegstaande kostschool, het instituut Berg en Dal.

De voormalige kostschool: Instituut Berg en Dal.

Zowel villa Ommershof, als de kostschool werd verbouwd naar ontwerp van architect A.H. van der Waal uit Bennekom, die hiervoor geen honorarium rekende. De verbouwde kostschool kreeg de naam 'Felixoord', ter ere van Felix Louis Ortt (1866-1959), een van de voorvechters van het Nederlandse vegetarisme. De opening van het complex vond plaats in zijn aanwezigheid op 21 oktober 1950. Er was op dat moment een totale bezetting van 37 bewoners, waarvan 3 heren en 34 dames, verdeeld in 14 personen in Ommershof en 23 in Felixoord.

Tenslotte werd bij akte van 3 oktober 1952 de buitenplaats Ommershof door het Vegetarisch Centrum gekocht en daarna kon het bejaardentehuis functioneren in volledige eigendom van de stichting. Het tehuis was vooral bedoeld voor leden van de Nederlandse Vegetariërsbond, maar stond - indien er plaats was - ook open voor anderen. In 1956 werden de eerste drie bungalows op het terrein gezet (Ommershoflaan 35g en 35n-p).

Felixoord

In de zestiger jaren besloot het bestuur om het oude Felixoord te slopen. In 1966-1969 kwam de nieuwbouw van Felixoord tot stand, voor ruim honderd ouderen. Het ontwerp was in 1964 gemaakt door de architecten Jan Grijpma en Alex Vogels uit Oosterbeek, in opdracht

³ Voor Ommershof in oorlogstijd, zie: Maassen, G., H. Timmerman en R. Voskuil (red.), *De zeer schone uren. Oosterbeek 1944. Dagboek van Bob Castendijk. 1 September-6 november*, Oosterbeek 2011.

van de Stichting Vegetarisch Centrum. De uitvoering lag in handen van W.H. Gerritsen en Zn. uit Heelsum. Het nieuwe complex werd op 11 juni 1969 geopend. Behalve het grote wooncomplex in hoogbouw werden er gelijktijdig naar ontwerp van dezelfde architecten ook tien bungalows gebouwd en een reeks garageboxen.

Situatietekening, J. Grijpma en A. Vogels, december 1964, met zowel de bestaande, als geplande bebouwing. Het noorden is onder.

- A. Het nieuw te bouwen Felixoord.
- B. De nieuw te bouwen bungalows.
- C. Nieuw te bouwen garageboxen.
- D. Het oude Felixoord (v/h Instituut Berg en Dal).
- E. Villa Ommershof.
- F. Bestaande bungalows (1956).

Felixoord, 1969.

Blok met vier bungalows, 1969.

Jan Grijpma (1900-1974)

Jan Grijpma werd geboren in 1900 in Renswoude. Hij werkte als tekenaar bij Gemeentewerken Groningen. Een van zijn eerste uitgevoerde ontwerpen is zijn winnende prijsvraagontwerp voor een flatgebouw aan de Laan van Meerdervoort in 's-Gravenhage uit 1927.

Grijpma vestigde zich vermoedelijk aan het begin van de jaren dertig in Oosterbeek. Hij realiseerde onder andere een herstellingsoord voor onderwijzers in Lunteren (1932), een rentenierswoning in Winschoten (1937), 107 bejaardenwoningen in Huis ter Heide (1951-1952), bejaardenhuis De Sonnenberg aan de Utrechtseweg in Oosterbeek (1958, afgebroken 2000) en een kleuterschool in Arnhem (1960). Later associeerde hij zich met Alex Vogels (1926-1997), met wie hij Felixoord ontwierp. Voor zover bekend was dit Grijpma's laatste project.

Later volgden meer bungalows, zoals de Dassenburght (1978) en – op de plek van villa Ommershof – het Jan Antheunissehof (1988). Omstreeks 1996 kocht de Stichting Vegetarisch Centrum ook nog eens drieduizend vierkante meter bouwgrond grenzend aan de noordoostelijke kant van het park. Op deze grond werden de negen woningen van de Vijverhof gebouwd, die in 1999 werden opgeleverd. In 2005 kwamen zeven beneden- en zeven bovenappartementen aan het Amberboomplein gereed.

Woningen aan het Amberboomplein in aanbouw, 2005.

Inmiddels was in 1997 de Wet Toelating Zorginstellingen (WTZi) van kracht en was het Vegetarisch Centrum gesplitst. Felixoord kwam in een aparte stichting: Vegetarisch Zorgcentrum Felixoord. Het park met de bungalows bleef in de oorspronkelijke stichting.

Beide stichtingen werden in 2004 onderdeel van de Stichting Philadelphia. Nadat in 2010 Icare Felixoord had overgenomen werd in 2012 het park met de bungalows overgenomen door Woonzorg Nederland. Het kreeg daarbij de naam Vegetarisch woonpark Ommershof. Na lange onderhandelingen met Icare kocht Woonzorg Nederland in december 2017 ook het zorgcentrum Felixoord aan.

Nagenoeg het hele voormalige landgoed Ommershof is nu in bezit van WZN. Het terrein is ongeveer zes hectare groot. Het bestaat momenteel uit het gebouw Felixoord, 47 wooneenheden in het park (bestaande uit 33 bungalows en 14 appartementen), garageboxen, een transformatorhuisje, tuinen, bospercelen, vijvers, wegen, paden, enz. In het park zijn diverse sporen zichtbaar van de oorlogshandelingen in 1944, zoals gaten gegraven voor het opstellen van geschut.

De beukenlaan aan de zuidzijde behoort tot de oorspronkelijke aanleg van het landgoed.

In de tuin is een waterspuwer geplaatst, naar verluidt afkomstig van de Cunerakerk in Rhenen.

De moestuin, aangelegd door bewoners.

Trafohuisje van de PGEM aan de Graaf van Rechterenweg, vermoedelijk uit de jaren '50.

Beschrijving van de bungalows (zie ook plattegrond p.14)

1956: Ommershoflaan 35g; Ommershoflaan 35n en p (Roodkapje)

Deze bungalows werden gebouwd in 1956, mogelijk naar ontwerp van architect A.H. van der Waal uit Bennekom, die in 1950 de verbouwing van de villa Ommershof en Instituut Berg en Dal voor zijn rekening had genomen. Het gaat om een enkele (nr.35g) en een dubbele bungalow (nr.35n en p). De eerste steen van de dubbele bungalow werd gelegd op 25 juli 1956 door J. van der Schaaf, voorzitter van de Ned. Vegetariërsbond. De woningen hebben een woonkamer, aparte keuken, twee slaapkamers, een doucheruimte en een berging. Kenmerkend zijn de geknikte dakvorm, de houten gootklossen en de afwisseling van bakstenen en houten geveldelen.

Ommershoflaan 35g.

Ommershoflaan 35n en p (Roodkapje).

Ommershoflaan 35n en p, eerste steen.

1964-1969: Ommershoflaan 35a-b en c-f (Eikenlaantje); Ommershoflaan 35h, i, k en l (Lindenlaan)

Deze geschakelde bungalows werden gelijktijdig gebouwd met het nieuwe Felixoord, naar ontwerp van de architecten J. Grijpma en A. Vogels. De tien woningen bestaan uit drie blokken van een maal twee en twee maal vier woningen. De woningen zijn voorzien van een woonkamer, twee slaapkamers, doucheruimte en een aparte keuken en berging. Kenmerkend zijn de platte daken, waardoor de schoorstenen steken, en de terugliggende vensterpartijen.

Gelijktijdig met de bungalows werd een blok met acht garageboxen neergezet, in 1968 ontworpen en geleverd door de firma Betonwarenindustrie 'Weurt'.

Ommershoflaan 35a-b, voorzijde (oostzijde).

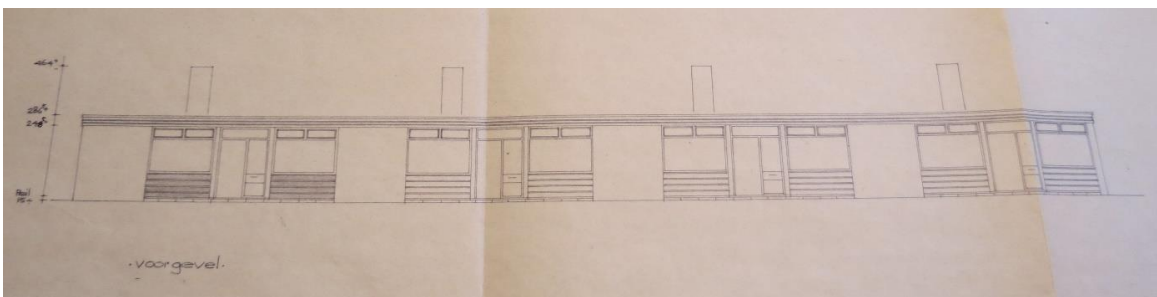
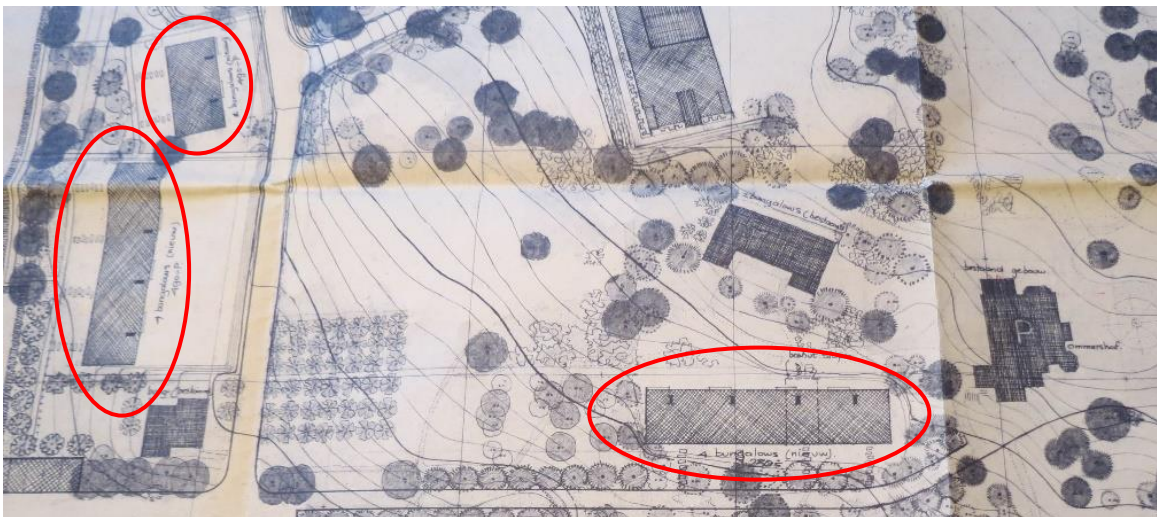
Ommershoflaan 35c-f, achterzijde (westzijde).

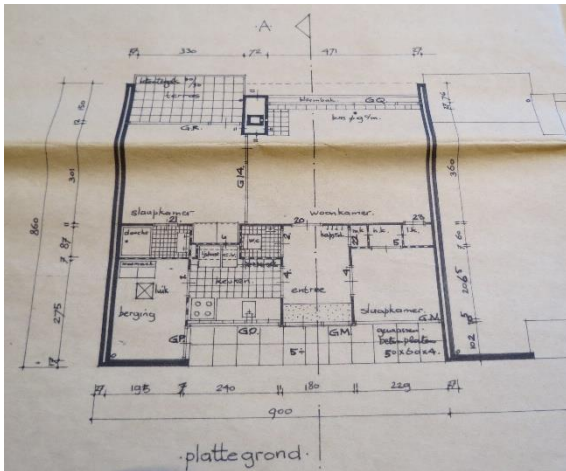

Ommershoflaan 35h, i, k en l, voorzijde.

Garageboxen.

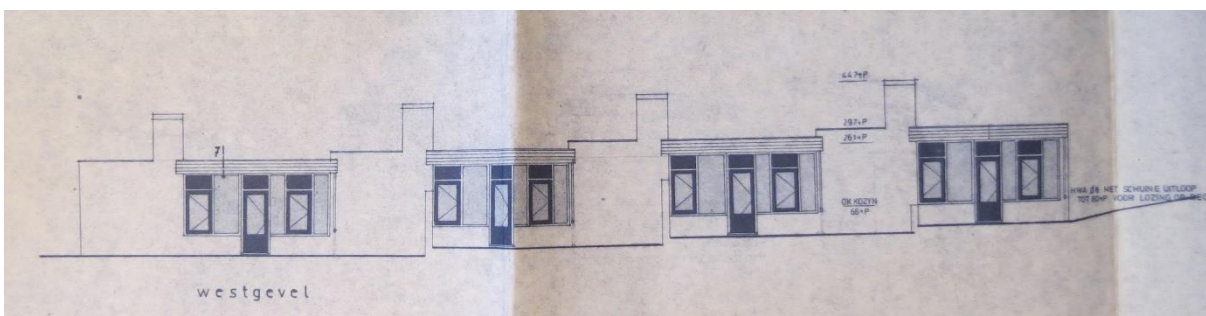
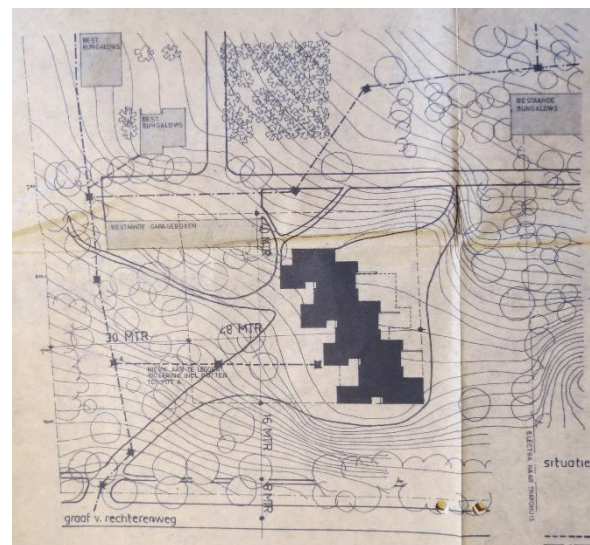

1978: Graaf van Rechterenweg 40a-d (Dassenburght)

Deze vier geschakelde 'bejaardenbungalows' liggen aan de noordrand van het park. De woningen zijn in 1978 ontworpen door Architectenburo Alex Vogels uit Doorwerth, in opdracht van een viertal families, op grond van de Stichting Vegetarisch Centrum. De woningen hebben een woonkamer met half open keuken, twee slaapkamers, badkamer met douche, aparte berging en entree met toilet. Kenmerkend is de traspgewijze verspringing ten opzicht van elkaar, waardoor er een grote mate van privacy ontstaat. Tevens is gebruik gemaakt van hoogteverschillen in het landschap.

Graaf van Rechterenweg 40a-d.

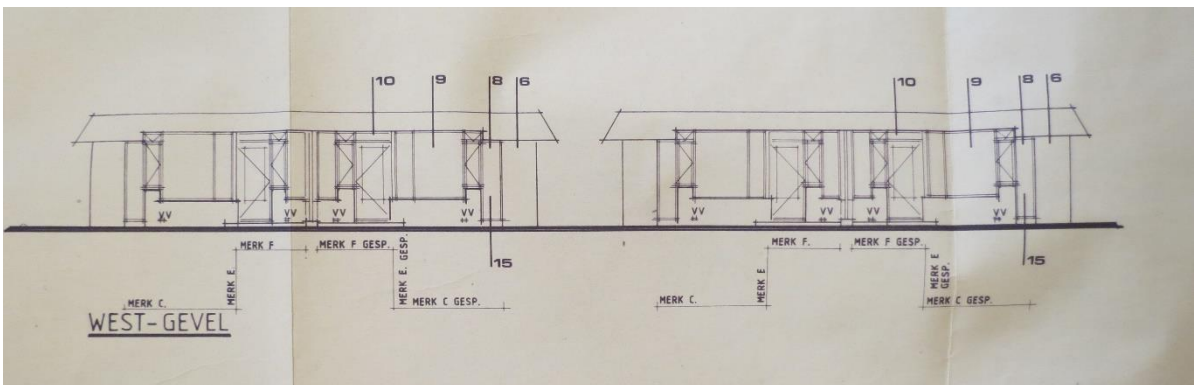
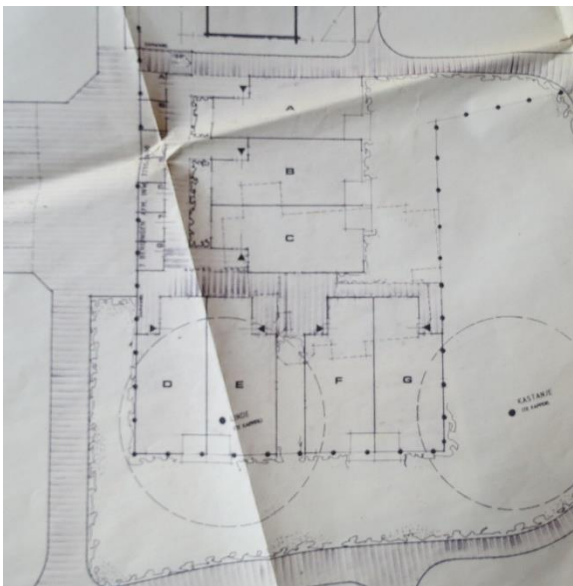

1988: Graaf van Rechterenweg 42-54 (Jan Antheunissehof)

Dit 'seniorenhof' bestaat uit drie blokken met tweemaal twee woningen en een maal drie woningen. De zeven woningen zijn ontworpen door het Buro voor ruimtelijke ordening en architectuur T. Zondag BV. uit Hoogeveen (tekenwerk: J. Bakker), in opdracht van de Stichting Vegetarisch Centrum. De woningen hebben een grote woonkamer met open keuken, twee slaapkamers en een badkamer. Kenmerkend is de onderlinge groepering van de drie blokken, waardoor er een 'straatgevoel', een hofje, ontstaat.

Graaf van Rechterenweg 42-54.

1997-1999: Graaf van Rechterenweg 40e-m (Vijverhof)

Deze negen geschakelde bungalows zijn in 1997 ontworpen door Alynia Vermeer Architecten, in opdracht van het bestuur van Felixoord. De woningen zijn uitgevoerd met badkamer, slaapkamer en woonkamer met open keuken en in pandige berging. Tevens is er een extra grote bovenverdieping met vaste trap voor studie, hobby of logeerruimte. Kenmerkend zijn de J-vorm van het blok en de houten gevelbekleding op de verdieping.

Graaf van Rechterenweg 40e-m.

2003-2005

Ommershoflaan 1-27 (Amberboom)

Deze veertien seniorenappartementen zijn ontworpen in 2003 door Architectenbureau Naaldwijk, in opdracht van de Stichting Vegetarisch Centrum. De woningen zijn ondergebracht in een blok van zes en een blok van acht woningen, gebouwd in twee woonlagen. De begane grond heeft een tuin; de eerste verdieping heeft een balkon en is te bereiken met een lift. De appartementen hebben een grote woonkamer met open keuken, een slaapkamer en optioneel een tweede badkamer en in pandige berging. Kenmerkend is de gebogen dakvorm.

Ommershoflaan 1-27.

Plattegrond van het terrein

Waardering

Om de waarde van gebouwen en complexen te kunnen vaststellen, zijn in de loop der tijd diverse methoden ontwikkeld om een bepaalde mate van objectiviteit te waarborgen. De meest gehanteerde methode bestaat evenwel uit een reeks criteria, die de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg (nu: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) in 1991 heeft opgesteld ten behoeve van het Monumenten Selectie Project (MSP).⁴ Deze criteria blijken ook voor de bouwkunst uit latere perioden bruikbaar.

Cultuurhistorische waarden

De geschiedenis van landgoed Ommershof gaat terug tot 1911, toen het perceel werd gekocht door de heer H. Castendijk, directeur van de Standaard Hypotheekbank in Rotterdam, en hij hier een villa liet neerzetten. Het landgoed was tijdens de Tweede Wereldoorlog een belangrijke plaats van gevechtshandelingen, waarvan diverse sporen in het landschap nog getuigen.

Van groot belang voor de ontwikkeling van het gebied was de aankoop van het landgoed door de Stichting Vegetarisch Centrum in 1950 en 1952, waarmee het eerste vegetarische zorgcomplex voor ouderen in Nederland (en West-Europa) een feit was. De functie van vegetarisch zorgcomplex heeft het vandaag de dag nog steeds.

Het terrein, met daarop de diverse landschappelijke sporen uit de periode van aanleg 1900-1920 (beukenlaan, solitaire bomen), de oorlogsperiode 1940-1945 (stellingen) en de bebouwing uit de periode 1956-2005, vertegenwoordigt hiermee een hoge cultuurhistorische waarde.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

- De twee blokken met oudere bungalows (1956) zijn landelijk gezien een vroeg voorbeeld van lage, geschakelde bejaardenwoningen. De beide blokken zijn zorgvuldig vormgegeven en gedetailleerd met onder andere gootklossen. De beide blokken vertegenwoordigen een hoge architectuurhistorische waarde.

- Het transformatorhuisje aan de Graaf van Rechterenweg is wat betreft type en vormgeving typerend voor transformatorhuisjes zoals die in de jaren vijftig door de gehele provincie door de PGEM zijn gebouwd. Mede gezien de zorgvuldige detaillering vertegenwoordigt het huisje een hoge architectuurhistorische waarde.

- Het complex is een typisch voorbeeld van een zorgcomplex zoals dat in de tweede helft van de jaren zestig gangbaar was, waarbij hoogbouw (Felixoord) werd gecombineerd met laagbouw (hier in de vorm van drie blokken met geschakelde bungalows). Deze opzet heeft zich in de daaropvolgende decennia gecontinueerd. Daarnaast nemen de bungalows uit de periode 1964-1969 een belangrijke plaats in binnen het oeuvre van architect Jan Grijpma, die meerdere zorgcomplexen en seniorenwoningen in Nederland realiseerde. Vegetarisch woonpark Ommershof was voor zover bekend zijn laatste uitgevoerde ontwerp. De drie woonblokken uit de periode 1964-1969 vertegenwoordigen een redelijke architectuurhistorische waarde.

- De woningen die in alle daarop volgende decennia aan het complex zijn toegevoegd, laten een duidelijke ontwikkeling zien van eenvoudige, rechte blokken uit de jaren zestig, via een

⁴ Het MSP betrof een landelijke inventarisatie naar bouwkunst uit de periode 1850-1940. Zie: Rijksdienst voor de Monumentenzorg, *Handleiding Selectie en Registratie Jongere Stedebouw en Bouwkunst (1850-1940)*, MSP-MRP, Zeist 1991.

verspringende blok uit de jaren zeventig en een hofjesopzet uit de jaren tachtig, tot tweelaagse bebouwing uit de jaren negentig en nul. Het complex vormt daarmee een staalkaart van de ontwikkeling van de kleinschalige laagbouw in Nederland in de tweede helft van de twintigste eeuw. De architectonische kwaliteit (vormgeving materiaalgebruik, e.d.) is daarentegen laag. De architectuurhistorische waarde van de woonblokken uit de periode 1978-2005 is dan ook nihil. Hetzelfde geldt voor de garageboxen uit 1968.

- Kunsthistorische waarden zijn alleen aangetroffen bij het sculptuur dat geplaatst is ten zuiden van het Jan Antheunissehof. Deze waterspuwer vertegenwoordigt door zijn mogelijke herkomst (Cunerakerk, Rhenen) en zijn zorgvuldige vormgeving een hoge kunsthistorische waarde.

Stedenbouwkundige- en ensemblewaarden

Vegetarisch woonpark Ommershof kent verschillende stedenbouwkundige lagen en ensembles, zoals die in de loop der tijd zijn gegroeid en ontstaan. De oudste structuur is die van het landgoed Ommershof, met daartoe behorend de beukenlaan, verscheidene solitaire bomen en (hoewel weliswaar liggend buiten het gebied) de voormalige tuinmanswoning (Graaf van Rechterenweg 2).

Daarnaast zijn er de losse blokken met woningen, die zowel historisch, als wat betreft functie (zorgwoningen), als ruimtelijk met elkaar verbonden zijn. Hierbinnen nemen het hoofdgebouw (Felixoord), de bungalows uit de periode 1965-1969 en de garageboxen een eigen positie in, als zijnde als een geheel ontworpen.

De stedenbouwkundige- en ensemblewaarde van Vegetarisch woonpark Ommershof is hoog.

Gaafheid / herkenbaarheid

De landschappelijke structuren zijn door achterstallig groenbeheer en verwaarlozing aangetast, maar desondanks her en der nog zichtbaar. De bungalows verkeren in oorspronkelijke staat.

Zeldzaamheid

Tot op heden is er nog maar betrekkelijk weinig onderzoek gedaan naar architectuur uit de periode 1965-1990 in het algemeen en naar bejaardenwoningen en/of seniorencomplexen in het bijzonder.⁵ Dit betekent dat zowel landelijk, als regionaal niet bezien kan worden in hoeverre gebouw Vegetarisch woonpark Ommershof kan worden bestempeld als 'zeldzaam'.

⁵ Een aanzet hiertoe is in 2005 gedaan in het rapport van K. Loeff, L. van Meijel en P. Opmeer: *Bejaardentehuizen. Categorieel onderzoek Wederopbouw 1940-1965*, dat werd gemaakt in opdracht van de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Zoals de titel aangeeft stopt dit rapport in 1965.

Conclusie en aanbevelingen

Gezien de aanwezige cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige-/ensemblewaarden wordt aanbevolen om:

- De oorspronkelijke structuren in het landschapspark voor zover aanwezig te herstellen, zoals het versterken van lanenstructuren, zichtassen, stellingen WOII, e.d.;
- De oudste bungalows uit 1956 (Ommershoflaan 35g en 35n en p; Roodkapje), alsmede het transformatorhuis (Graaf van Rechterenweg) aan te wijzen als gemeentelijk monument;
- De bungalows uit 1964-1969 (Ommershoflaan 35a-b, 35c-f, en 35h, i, k en l; Eikenlaantje, Lindenlaan), 1978 (Graaf van Rechterenweg 40a-d; Dassenburght) en 1988 (Graaf van Rechterenweg 42-54; Jan Antheunissehof) te handhaven en waar nodig te renoveren;
- Eventuele nieuw te plaatsen bungalows / woningen aan te laten sluiten bij de bestaande opzet (kleine clusters, laagbouw, etc.).

De Onderste Steen, Michiel Kruidenier

Bijlagen:

Gebruikte bronnen en literatuur

Literatuur:

- Abrahamse, J.-E., F. Altenburg, M. van Bers, e.a., *Post 65. Nieuwe perspectieven tussen welvaart en weerstand. Rapportage verkenning Post 65*, Amersfoort 2019
- Baalman, D., *Nederland aan het eind van een millennium. Bouwen en ordenen 1965-2000*, in de: Heemschutserie, Amsterdam 2018
- Haslinghuis, E.J., *Bouwkundige termen. Verklarend woordenboek der westerse architectuurgeschiedenis*, Houten/Zaventem 1993 (1ste druk, 2de oplage)
- IJsselstijn, M. en M. Kruidenier, *Zeist. Geschiedenis en architectuur*, in de reeks: Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht, Utrecht/Zeist 2012
- Kruidenier, M., *Waardestelling Nij Ylostins, 'wooncentrum voor bejaarden'*, Nijmegen 2019
- Loeff, K., L. van Meijel en P. Opmeer: *Bejaardentehuizen. Categorieaal onderzoek Wederopbouw 1940-1965*, Zeist 2005
- Maassen, G., H. Timmerman en R. Voskuil (red.), *De zeer schone uren. Oosterbeek 1944. Dagboek van Bob Castendijk. 1 September-6 november*, Oosterbeek 2011
- n.n., 'Doorwerkproject te Oosterbeek. Overkapping van 52 x 22 x 13 m', in: *Bouw*, nr.9, 4 maart 1967, p.353
- Rijnbout, F., *Kroniek van het Vegetarisch centrum / Felixoord tot en met Vegetarisch woonpark Ommershof, 1911-2017*, januari 2018

Archieven:

Gemeente Renkum, Oosterbeek (pandenarchief)
Het Nieuwe Instituut, Rotterdam

Overig:

www.felixoord.nl
www.vegetarischwoonpark.nl
www.wikipedia.nl
www.woonzorg.nl

Herkomst afbeeldingen

De Onderste Steen, Nijmegen:	Omslag, p.8, 9, 10 (boven), 11 (midden links), 12 (boven) en 13
Rijnbout 2018:	p.4 (boven) en 5
Gelders Archief, Arnhem:	p.4 (onder) en 7
Gemeente Renkum, pandenarchief:	p.6, 10 (onder), 11 (boven, midden rechts en onder), 12 (midden en onder)
www.vegetarischwoonpark.nl :	p.14